

Щоб отримувати огляди, надішліть листа з текстом "отримувати weeklyupdates" на адресу office@rac.org.ua

Обговорення «акцентів»: <https://www.facebook.com/environmentalhighlightsukraine>
Архів оглядів: <http://www.rac.org.ua/oglyad/informatsiyno-analitychnyy-oglyad>
© Ресурсно-аналітичний центр "Суспільство і довкілля"

АКЦЕНТИ

УРЯД ПЛАНУЄ ПРАКТИЧНІ КРОКИ З ВИКОНАННЯ КОНВЕНЦІЇ ЕСПО

У середині грудня 2016 року відбулось [засідання](#) спеціального органу з питань реалізації Конвенції Еспо про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті (міжвідомча координаційна рада). Під час засідання було вирішено здійснити низку практичних заходів для забезпечення виконання Конвенції Еспо, зокрема у сфері енергетики та транспорту.

У сфері енергетики вирішено розпочати процедуру транскордонної оцінки впливу на довкілля щодо переоцінки безпеки 1 та 2 реакторів та майданчика Рівненської АЕС (січень 2018), виробничих майданчиків ЮАЕС та ЗАЕС (лютий 2017). Окрім того, було вирішено продовжити транскордонні консультації щодо будівництва третього та четвертого реакторів ХАЕС (квітень 2017).

Окремо було розглянуте питання роботи каналу Дунай-Чорне море. Уряд планує вирішити розбіжності з Румунією у двосторонньому порядку. Тим часом, Румунію буде поінформовано про включення каналу Дунай-Чорне море в карту внутрішніх водних шляхів (після прийняття закону про внутрішній водний транспорт). Жодних рішень щодо транскордонної оцінки впливу на довкілля цього об'єкту не приймалось.

Вказані рішення вочевидь є підготовкою до чергової Наради сторін Конвенції Еспо (червень 2017 року), де Україна має звітуватись щодо усунення порушень своїх зобов'язань, зокрема в процесі будівництва каналу Дунай-Чорне море та продовження строків експлуатації 1 та 2 реакторів РАЕС.

[Обговорити у](#)

УРЯД РОЗПОЧАВ СТРАТЕГІЧНЕ ПЛАНУВАННЯ НА СЕРЕДНЬОСТРОКОВУ ПЕРСПЕКТИВУ

Кабінет Міністрів України [оприлюднив](#) для обговорення з громадськістю проект Середньострокового плану пріоритетних дій Уряду до 2020 року. Окрім цього, Міністерство екології та природних ресурсів України [запрошує](#) громадськість взяти участь у заході із обговорення проекту плану, що відбудеться 18 січня 2017 року.

Документ є важливим з огляду на те, що містить стратегічні цілі та пріоритетні дії у відповідних сферах, тобто визначатиме порядок денний Уряду до 2020 року, зокрема, у сфері охорони довкілля. В документі, серед іншого, зазначено, що "Метою Кабінету Міністрів України є забезпечення зростання рівня життя громадян і підвищення його якості в результаті сталого економічного розвитку". П'ять цілей, передбачених проектом, стосуються економічного зростання, ефективного врядування, розвитку людського капіталу, верховенства права і боротьби з корупцією, безпеки та охорони.

Пріоритетні дії щодо охорони довкілля можна знайти у двох цілях: - ефективне врядування (нова кліматична політика, збереження природної спадщини, належне екологічне врядування, стале використання водних ресурсів), і - безпека та оборона (ефективне та безпечне поводження з відходами). Незрозумілим є той факт, чому попри високу пріоритетність екологічних питань, охорона довкілля не була виділена в окрему ціль стратегічного плану, адже до ефективного врядування із зазначених пріоритетів належить лише належне екологічне врядування. Передбачені планом пріоритетні дії у сфері охорони довкілля не враховують потреби у своєчасній імplementації Угоди про асоціацію та зобов'язань в рамках Енергетичного Співтовариства.

[Обговорити у](#)

БЛІЦ-АНАЛІТИКА

ЩОДО ЕНЕРГЕТИЧНОЇ СТРАТЕГІЇ УКРАЇНИ ДО 2035 РОКУ

19 грудня 2016 року Міненерговугілля [оприлюднило](#) проект Енергетичної стратегії України до 2035 року (далі – НЕС).

НЕС декларує амбітну мету розвитку енергетики на період до 2035 року – забезпечення енергетичної безпеки і перехід до енергоефективного та енергозаощадливого використання і споживання енергоресурсів із впровадженням інноваційних технологій. Однак аналіз документу піднімає ряд критичних застережень, які необхідно врахувати при подальшій роботі над ним.

Проект НЕС не є цілісним, йому бракує кінцевої логіки, зокрема щодо питань цільової конфігурації генерації в 2035 році, розвитку атомної та вугільної галузей енергетики після 2020 року, які залишаються відкритими, а їх вирішення залежатимуть від прийнятих в майбутньому стратегічних рішень. Таким чином, можна говорити про прояв системної хиби державного планування в Україні – відсутність/неготовність до стратегічного бачення розвитку країни, а натомість набір декларативних намірів, в основі яких лежить тактичне реагування, а також бажання уникнути конфлікту інтересів між ключовими гравцями енергетичного ринку.

Україна не повинна послаблювати або знижувати рівень охорони довкілля. Пропонований проект не враховує потенційні зобов’язання України по скороченню викидів парникових газів згідно Паризької кліматичної угоди, а натомість прийняття розробленого Національного плану зі скорочення шкідливих викидів розглядається як механізм відтермінування вимог екологічного регулювання до 2028 року по SO_x та пилу та до 2033р. по NO_x. Перенесення в третій етап реалізації НЕС (1) реконструкцій ТЕЦ для забезпечення відповідності до екологічного регулювання та (2) запровадження внутрішньої системи торгівлі викидами («вуглецевий ринок») лише сприятиме консервації існуючого нехтування екологічної складової в українській енергетиці.

Відсутність ясності щодо майбутнього вугільної та атомної енергетики не дає можливості оцінити вплив на довкілля в довготерміновій перспективі. Незважаючи на зменшення часток вугільної та атомної енергетики у зовнішньому первинному постачанні енергії, питання розвитку цих секторів переноситься на майбутні періоди, що викликає занепокоєння, з огляду на несприятливу кон’юнктуру українського енергетичного ринку. У світлі завершення ери викопних енергетичних копалин залежність енергетики від вугільного сектора буде помилковим трендом, який суперечитиме загальносвітовим тенденціям, а також виконанню поточних та потенційних зобов’язань в рамках Паризької угоди.

Беручи до уваги невизначеність довгострокової цільової конфігурації генерації (після 2025р.) пропозиції запуску нових потужностей АЕС у період 2015-2020 і 2020-2025 потребують детальнішого обґрунтування. Більшість країн ЄС і світу розглядають виробництво екологічно чистої енергії та інвестиції в енергоефективність як джерело зростання в майбутньому.

Ключова вимога – безпечність і екологічність. НЕС, серед іншого, відсилає нас до Програми розвитку гідроенергетики України на період до 2026 року, що була прийнята попри численні суттєві зауваження Міністерства екології і природних ресурсів та екологічної спільноти. Проект стратегії також містить пропозиції, щодо масштабного оновлення потужностей, особливо після 2025р. Зокрема, мова іде про введення 2,8 ГВт ВДЕ (включно з гідроенергетикою), будівництво 1-2 ГВт АЕС, введення 0,6 ГВт ТЕС. Такі проекти, а також проект щодо будівництва заводу з фабрикації в Україні ядерного палива потребують обґрунтування їх стратегічної доцільності та проведення оцінки впливу на довкілля.